

До
Председателят на комисията по правни
въпроси към Народното събрание

Председателят на комисията по
здравеопазването към Народното събрание

СТАНОВИЩЕ

От Димитър Карагегов

В качеството си на програмен мениджър на
фондация „Българско либертарианско общество“
с идентификационен номер: 176624477 и адрес
на седалище

София

Младост 1, бл. 46, вх 7, ап. 109
тел. 0883462694

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,**

Във връзка с внесен законопроект за допълнение на Наказателния кодекс 954-01-88 от 18.12.2019г.

Българско либертарианско общество приветства законодателната инициатива по отношение тестването на водачи за наличие на наркотични вещества в кръвта и се съгласява с мотивите на Вносителя по отношение на постигането на баланс между справедливост и „нулева толерантност“. С настоящото становище изразяваме своите обосновани съмнения и убеждение, че мотивите и волята на Вносителя няма да бъдат изпълнени с предложеното допълнение на НК и прилагаме нашите конкретни предложения за постигане на въпросния баланс.

Проблематика

В мотивите си Вносителят правилно отбелязва, че „установяването на метаболит в организма към момента на деянието означава единствено, че някога във времето лицето е употребило наркотично вещество...“, като е възможно този момент да е „дори месеци“ по-късно. По този начин не можем категорично да установим „обоснована субективна съставомерност на деянието“ и е изключително трудно по безспорен начин да се сметне, че деянието представлява обществена опасност. С предложените промени в НК обаче този проблем не се адресира по никакъв начин. Нормативният акт, който регламентира как се установява и доказва положение на „след употреба на наркотични вещества“ е „Наредба № 1 от 19 юли 2017 г. за реда за

установяване употребата на алкохол и/или наркотични вещества или техни аналози“ (Наредба № 1/2017). Там в чл. 23 ал.2 е записано, че кръвните проби се изследват за наличие на наркотични вещества и/или техни аналози, **включително за техни метаболити, доказващи употребата им.** В случая с най-често употребяваното в България наркотично вещество от Списък 1 – Δ9 Тетрахидроканабинол (канабис, марихуана) специфичният метаболит, който лабораториите търсят, е 11-нор-9-карбокси- 9-тетрахидроканабинол (THC-COOH). **Тъй като в Наредба 1/2017 никъде не е спомената минимална концентрация на въпросния специфичен непсихоактивен метаболит, която да се смята за безспорно доказателство за общественоопасно деяние, в съдебната практика всяка концентрация на въпросния метаболит в кръвната проба на водач се смята за нарушение на чл. 343б ал. 3 от НК.**

Технологичният капацитет на институциите, натоварени с извършването на изследване на кръвта на водачите (химико-токсикологични лаборатории на МБАЛ – София, и МБАЛ – Варна, при ВМА, научно-техническите лаборатории към ОДМВР или Научноизследователския институт по криминалистика при МВР), позволява откриването на дори 1 нг/мл специфичен метаболит в кръвта. **1 нг/мл може да бъде открит в кръвта на водач дори повече от 2 седмици след последната му употреба на канабис.** Подобни примери срещаме и при употреба на редица наркотични вещества, включително и такива от регулираните за медицинска употреба списъци, като популярни бензодиазепини и опиати. В листовка с информация за потребителя, на всички лекарствени средства от групата на бензодиазепините, е ясно записано „Не трябва да шофирате, да работите с машини или да изпълнявате други потенциално опасни дейности, **докато приемате лекарственото средство**“. В случая, употреба на конкретната група вещества може да бъде засечена до 3 дни, а на метаболити до 10 дни. Никъде не е упоменато, какъв е срокът, в който водачът да се въздържа от управление на МПС, макар продуктът да се отпуска по лекарско предписание. Именно в този случай, следва да се положат усилия с оглед оптимизиране законодателството с въвеждане на обективни критерии и елиминиране възможностите за противоречива практика с оглед на сложното установяване на субективния елемент на престъплението под форма на вината „пряк умисъл“ във връзка с чл.11, ал.2 от НК.

Така под отговорност за нарушаване на чл. 343б ал.3 от НК попадат и ще продължават да попадат, въпреки предложената редакция, лица, за които не е доказано, че са извършили общественоопасно деяние, управлявайки МПС седмици след отшумяването и на последните следи от смущение на психо-физиологичните функции в следствие на наркотична употреба. Казано по-кратко. Проблемът в работата на правораздавателните органи не идва от своеволното тълкуване на начините, по които могат да докажат предходна употреба и излизане от рамките на „надлежния ред“. Проблемът се създава именно от съществуващия „надлежния ред“!

Без промени в Наредба 1/2017, регламентиращи установяването на наркотични вещества в кръвни и/или слюнчести проби по ясен и безспорен начин, въпросният „баланс между стремежа към нулевата толерантност и основния принцип, че за да се обяви за престъпление, деянието трябва да е обществено опасно“, за който се застъпва в мотивите си Вносителят, няма как да настъпи.

Това виждаме и в случващото се след приемането на Наредба 1/2017 и съпътствалите го промени в чл. 343б и чл.78 от същата година. **За периода 2017-2020 установените „след употреба на наркотични вещества“ водачи надвишават 10 000 души.** Това са повече от 10 000 български

граждани в 3-годишен изпитателен срок и условна присъда, в голямата си част – неопасни за движението и обществото хора. Подобна драстична мярка би имала смисъл само ако е измерим и виден ефектът върху смъртността и травматизма по пътищата. Статистиката ни обаче не уловила подобен ефект. Жертвите и ранените участници в движението **не намаляват съществено** в периода на действие на Наредба 1 от 2017-та.

Най-лесния начин да илюстрираме мащаба на проблема е да разгледаме данните на TISPOL - европейското обединение на службите за Пътна полиция. Според тях, в България установяваме с 20% повече употребили водачи от средното за Европа. Тук следва да се припомни, че мнозинството от законодателствата в Европейския съюз предвиждат със значително по-лек режим за притежание на забранени вещества от нашия. Ние регистрираме 20% над тези държави. В съседна Румъния - 1 на всеки 10 000 проверени водачи е след употреба на наркотици. В Полша - 1 на 30 000. В България - 1 на всеки 400!¹

Тези данни могат да се тълкуват само по два начина. Или всичко е наред с методиката ни и България е изправена пред епидемична по мащаби наркоупотреба, невиджана досега в Европа. Или са налице съществени пропуски и проблеми в методиката, по която установяваме тази наркоупотреба. При наличните данни, няма как и двете да са лъжа. Поне едното е истина.

Предложения

За да може волята на Вносителя, изразена в мотивите към този законопроект, да се превърне в реалност, нашата организация има следните допълнителни предложения за редакции в Наредба № 1/2017г и/или Наказателния кодекс:

- При изследване на кръв за съдържание на наркотици и по-специално канабис, да бъде вменено в Наредба 1 задължението на лабораториите да проверяват за наличието на **психоактивната и забранена** от закона съставка $\Delta 9$ Тетрахидроканабинол, вместо **непсихоактивния и допустим от закона** метаболит 11-нор-9-карбокси-9-тетрахидроканабинол. Налице са достатъчно емпирични данни, които показват, че **изследването на метаболит не може да бъде надеждно доказателство за смущение в психо-физиологичните функции в следствие на наркотична употреба**. В същото време проучването на Франко Готенхермен от 2005-та² показва корелация между концентрацията на активната $\Delta 9$ Тетрахидроканабинол в кръв и кръвна плазма, смущение

1

<https://www.mvr.bg/gdnp/%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BB%D0%BE/%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B5%D0%B4/%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/%D0%B7%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BA%D0%B8-%D0%B7%D0%B0-%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BC%D0%BF%D1%81-%D1%81%D0%BB%D0%B5%D0%B4-%D1%83%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B1%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B0%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D1%85%D0%BE%D0%BB-%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%B8%D1%86%D0%B8>

²<http://clinchem.aaccjnls.org/content/clinchem/51/12/22>

в нормалните функции и ги сравнява с резултатите от водачи, употребили алкохол. Според него, концентрация в порядъка **9-10 нг/мл Δ9 Тетрахидроканабинол в кръвен серум** е еквивалентна на концентрация на алкохол в кръвта от 0.8 на хиляда, което е административно нарушение по смисъла на НК.

- **Законодателят да раздели в наказателната и административно-наказателна отговорност при водачите. Като наказателната отговорност се носи, ако се управлява МПС „под въздействието на наркотични вещества“, а административно-наказателна за управление на МПС „след употреба на наркотични вещества“.** В този смисъл, когато са налице доказателства за предходна употреба на наркотици, но не са налице доказателства за смущения в психо-физиологичните функции на водача, наказанието на водача да е само административно. Когато обаче е настъпил инцидент и/или са налице доказателства, че лицето е било под въздействието на наркотични вещества в момента на управление на МПС, отговорността му да бъде наказателна.
Това практика е налице в редица държави-членки на Европейския съюз. **Нито една държава членка, освен България, не прилага едновременно принципа за „нулева толерантност“, заедно с криминално преследване.** Винаги наказателната отговорност се вменява само и единствено на граждани, за които е безспорно, че са управлявали МПС под въздействието на наркотични вещества.
- **Цялостна преработка на Наредба 1/2017** с цел осъвременяване и синхронизиране на българската с европейската практика по диагностика и правоприлагане в случаите на управление на МПС след употреба и/или под въздействие на наркотични вещества.

За изпълнението на горните предложения и всичко останало, Българско либертарианско общество предлага целия си наличен експертен и технологичен капацитет по време на събеседвания, обществени обсъждания и дебати по тази и всички следващи редакции на законодателството ни. За разлика от органите натоварени със сертифицирането и утвърждаването на апаратурата за тестване на водачи, нашата организация е провела редица проби със сертифициран и изправен слюнчест анализатор Дръгчек 5000, с които да установим действителния предел във времето, в който той доказва предходна употреба. **Нито Български институт по метрология, нито Държавната агенция по метрологичен и технически надзор, нито лабораториите към МВР са извършили емпирични практически замервания на апаратурата, която тества съдържание на наркотици в слюнка!** Убеждението ни е, че наличният капацитет от знание и разбиране на проблематиката в изпълнителната власт е крайно недостатъчен, за да препоръча на законодателя адекватни и справедливи редакции на законодателството ни. Затова сме насреща за конструктивен диалог и предоставяне на експертизата ни по проблема и за напред.

21.01.2020
София

